

Černý kašel

Popis

Černý kašel (dávivý kašel) je vysoce nakažlivé infekční onemocnění. Přenáší se z člověka na člověka vzdušnou cestou, především kašláním, kýcháním a smrkáním. Postiženy bývají osoby různého věku, nejnebezpečnější je onemocnění pro malé děti. (↑)

Zdroj nákazy

Onemocnění černým kašlem je vyvoláno toxiny, které produkuje původce nemoci *Bordetella pertussis*. Toxiny napadají a porušují řasinkový epitel na povrchu dýchacích cest, výstelku průdušnice a průdušek a další toxin proniká do krve. Černý kašel se přenáší kapénkovou infekcí, tedy při bližším kontaktu s nemocným. Často se nemoc šíří v rámci rodiny, jejíž členové jsou v každodenním úzkém kontaktu. Černý kašel se vyskytuje celosvětově, více případů je hlášeno v rozvojových zemích. Ročně onemocní 30-50 milionů osob. Děti jsou očkovány proti černému kašli v rámci pravidelného očkování, ochrana je však dočasná. (↑)

Příznaky černého kašle

Mezi počáteční příznaky patří mírné teploty, kašel a rýma. Později jsou charakteristickými projevy záchvaty typického křečovitého kašle ve dne i v noci, pauza před hlubokým obtížným nádechem, lapání po dechu a zvracení na konci ataku. Mezi záchvaty kašle se postižený cítí obvykle poměrně dobře. Onemocnění je nebezpečné především pro malé děti do 1 roku, u kterých může dojít k rozvoji zánětu plic nebo k zástavě dechu. (↑)

Ochrana a prevence

V České republice po zavedení celoplošného očkování v roce 1958 došlo k výraznému poklesu výskytu onemocnění. V posledních letech ale počet případů rychle stoupal, v roce 2011 bylo v ČR hlášeno cca 300 případů, v roce 2014 již přes 2500 případů a v roce 2018 bylo hlášeno 752 případů. Proto je přeočkování doporučeno i pro dospělé, obzvláště budoucí rodiče a nejbližší okolí novorozence. Protilátky přenesené z matky na dítě přetrvávají asi 6 týdnů, kdy je dítě chráněno. Očkování se nejvíce doporučuje před otěhotněním v rámci plánovaného rodičovství, nebo těsně po porodu. Novorozence chrání v prvních měsících života především očkování nejbližších kontaktů dítěte, vedle rodičů např. i prarodičů. Vhodné je i očkování starších chronicky nemocných osob event. jejich rodinných kontaktů. Očkování se realizuje jednou dávkou kombinované vakcíny i proti záškrtu, tetanu společně s černým kašlem na období až 10 let